

Evaluering af det danske netværk indenfor udvikling af apotekspraksis

Julie Valentin

ISA udført ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet

Institut for Sundhedstjenesteforskning

1. december 2018 – 1. marts 2019

Hovedvejleder: Anton Pottegård

SYDDANSK UNIVERSITET

Indholdsfortegnelse

Intro til netværket	2
Materialer og metoder	3
Spørgeskemaet.....	3
Dataindsamling.....	4
Resultater	5
Besvarelser ikke-medlemmer (n=4).....	5
Besvarelser fra medlemsapoteker (n=37).....	6
Baggrundsinformationer (spørgsmål: 1-3, 7, 10, 18, 21).....	6
Motivation (spørgsmål 11, 12 og 14).....	6
Ønsker til netværket (spørgsmål: 8, 13).....	8
Forslag til forbedringer i netværket (spørgsmål: 16, 17, 22-25).....	9
Farmakonom deltagelse (spørgsmål 15).....	11
Udbytte (spørgsmål 19).....	11
Diskussion	12
Besvarelser fra ikke-medlemmer.....	12
Besvarelser fra medlemsapoteker.....	12
Baggrundsinformationer.....	12
Motivation (spørgsmål 11, 12 og 14).....	13
Ønsker til netværket (spørgsmål: 8, 13).....	14
Forslag til forbedringer i netværket (spørgsmål: 16, 17, 22-25).....	15
Farmakonom deltagelse (spørgsmål 15).....	17
Udbytte (spørgsmål 19).....	17
Konklusion	17
Reference/Litteraturliste	19
Bilag 1	20
Appendix 1	24

Intro til netværket

For at apotekere, farmakonomer og farmaceuter kan blive mere engageret i projekter og forskning og dermed apoteksudvikle kræver et netværk, for uden et netværk ender mange gode ideer og studier med at gå tabt, inden de overhovedet er kommet i gang.

Ønsket om at dele de gode ideer om forskning inden for apotekspraksis er grunden til, at Syddansk Universitet (SDU) og Københavns Universitet (KU) sammen med Apoteker-foreningen på initiativ fra Pharmakon tilbage i starten af 2016 etablerede ”Netværket for udvikling af apotekspraksis”.

Netværket har en styregruppe bestående af to apotekere, en apoteks farmaceut, den farmaceutiske udviklingschef fra Pharmakon samt to lektorer fra KU og SDU.

Formålet med netværket er, at styrke apotekspraksisforskningen i Danmark. Det gøres ved at skabe et forum, hvor det er muligt at mødes om vidensdeling og udvikling af apotekspraksis for forskere og de danske apoteker, ved at bygge broer på tværs af landet, som kan inspirere medlemmerne til at deltage i eksisterende projekter, samt skabe sparring og samarbejdsrelationer så nye projektideer i apotekspraksis kan opstå. At forskningen i apotekspraksis går på tværs af landet er vigtigt, da netværket på den måde bliver en slags platform for vidensdeling, som kan gøre forskningen endnu stærkere (1).

”Netværket for udvikling af apotekspraksis” har til hensigt at starte både små og store projekter op. Det kan være alt fra det mindre apotek der ønsker at undersøge, hvor stor gavn de lokale borgere har af rådgivningen på apoteket, til store projekter som f.eks. kræver deltagelse af apoteker på tværs af hele landet, med Pharmakon som tovholder.

Netværket kan bruges til at dele ud af sine erfaringer og på den måde hjælpe deltagerne videre med deres projekt. Netværket er altså til for at man kan hjælpe andre medlemmer og selv blive hjulpet, når man har brug for det (3).

Alle apoteker der ønsker at være en del af forskning og deltage i projekter, i forskelligt omfang, er velkomne i det gratis netværk (2). Når først apotekeren har

tilmeldt apoteket til netværket, kan apoteket deltage med det antal repræsentanter de ønsker, både i form af apotekeren selv, farmakonomer og farmaceuter. På sigt skal det også være muligt for studerende at blive en del af netværket under visse forudsætninger. Ligeledes kan forskere fra apotekspraksis fra SDU, KU og Pharmakon samt Apotekerforeningen, Farmakonomforeningen og Pharmadanmark være repræsenteret. Efter tilmelding til netværket, vil det være muligt for den/de tilmeldte at komme ind i en lukket Facebook gruppe, hvor der kan kommunikeres mellem medlemmerne.

Ved at være med i netværket bidrager man til kvalitet i de projekter som gennemføres på de danske apoteker og ved at skabe og formidle resultater, synliggøres apotekets værdi overfor landets borgere og samfund (3). Pt. dækker netværket 92 (2) ud af landets 237 apoteker (4).

Hvert år udarbejdes en handlingsplan for det kommende år og netværket forventer at iværksætte 3 projekter årligt, i netværkets regi, med varierende omfang. Netværket afholder to møder om året og udsender to nyhedsbreve årligt (1).

Materialer og metoder

Spørgeskemaet

Evalueringen af ”Netværket for udvikling af apotekspraksis” blev udført ved brug af survey-værktøjet ”SurveyMonkey”. Her blev der udarbejdet et spørgeskema på 25 spørgsmål (bilag 1) med flere forgreninger afhængig af deltagerens svar. Spørgsmålene bestod både af åbne og lukkede spørgsmålstyper og så vidt muligt bestod hvert spørgsmål kun af ét konkret spørgsmål, som deltageren skulle forholde sig til. De lukkede spørgsmålstyper gjorde det muligt, at få noget helt konkret data på deltagerne som f.eks. stillingsbetegnelse og om de var medlem af netværket. De åbne spørgsmålstyper sørgede for at der kom mere dybde og selvstændige tanker fra medlemmerne. Flere af disse spørgsmål var lavet med kommentarfelder, så deltageren selv kunne skrive og ikke udelukkende trykke sig ind på allerede forskrevne svar. Der blev desuden også påsat en funktion som skulle sikre, at man svarede på alle spørgsmålene for at kunne gå videre i undersøgelsen, for på den måde at modvirke, at folk undlod at svare på nogle spørgsmål.

Før den egentlige dataindsamling blev gennemført, blev udkastet til spørgeskemaet sendt til alle styregruppens medlemmer, så de kunne udforske det og komme med forslag til forbedringer, så det bedst mulige spørgeskemaet kunne blive sendt ud til landets apoteker.

Dataindsamling

Dataindsamlingen blev gennemført, over en 18 dages periode i februar 2019. Der blev lagt et link til spørgeskemaet på Pharmakons hjemmeside under Apoteksnetværket. Herefter blev spørgeskemaet sendt ud til alle medlemsapotekerne på mail, samt delt i medlemmernes Facebook-gruppe ”Netværk for udvikling af apotekspraksis”.

For apoteker som ikke var medlem af apoteksnetværket, blev linket lagt på apotekernes medlemsnet med hjælp fra Danmarks Apotekerforening (DA) og delt i Facebook-grupperne ”Dansk farmaceutisk netværk” og ”Dansk apoteksforum”.

Databehandling

Der blev indsamlet 59 besvarelser, hvoraf 20 ikke blev gennemført. De 20 ikke gennemførte besvarelser blev tjekket individuelt, for at se hvor langt respondenter var kommet i spørgeskemaet. Respondenter som havde udfyldt mindre end 50 % af spørgeskemaet blev frasorteret. Tilbage var 41 brugbare besvarelser, hvoraf 4 var fra ikke-medlemmer af netværket.

For at gøre analysearbejdet overskueligt, blev spørgsmålene inddelt i temaer:

- Baggrundsinformationer (spørgsmål:1-3, 7, 10, 18, 21)
- Spørgsmål specifikt til ikke-medlemmer (spørgsmål 4-6)
- Motivation (spørgsmål: 11, 12, 14)
- Ønsker til netværket (spørgsmål: 8, 13)
- Forslag til forbedringer i netværket (spørgsmål: 16, 17, 22-25)
- Farmakonom deltagelse (spørgsmål 15)
- Udbytte (spørgsmål 19)

Spørgsmål 9 og spørgsmål 20 havde ingen besvarelser og blev derfor ekskluderet. Spørgsmål 2 afgør om de er en del af netværket eller ej, derfor bruges det som opdeling af henholdsvis medlemmer og ikke-medlemmer.

Resultater

Resultaterne bygger på hhv. 4 og 37 besvarelser fra ikke-medlemmer og medlemmer.

Besvarelser ikke-medlemmer (n=4)

Spørgsmål	Svar
Baggrundsinformationer:	
1) Hvilken stillingsbetegnelse har du?	- Farmaceuter: 75 % (n=3) - Farmakonomer: 25 % (n=1)
3) Kender du netværket?	- Ja: 50 % (n=2) - Nej: 50 % (n=2)
Spørgsmål specifikt til ikke-medlemmer:	
Spørgsmål 4 blev man kun ledt videre til hvis man svarede ja til spg. 3 (n=2):	
4) Hvad ligger til grund for jeres valg om ikke at deltage i netværket? (vælg gerne flere svar)	- Vi har ikke taget et aktivt valg endnu, om vi ønsker at være med i netværket: 67 % (n=2) - Manglende tid: 67 % (n=2) - Manglende ressourcer/personale: 33 % (n=1)
Spørgsmål 5 og 6 blev man kun ledt videre til hvis man svarede nej til spg. 3 (n=2):	
5) På baggrund af ovenstående information kunne netværket så være noget for jeres apotek? (se bilag 1 for hele spørgsmål 5).	- Ja: 100 % (n=2) - Nej: -
6) Hvad håber du på at få ud af netværksgruppen? (vælg gerne flere svar)	- Et bredere indblik i, hvilke projekter de forskellige apoteker er i gang med: 50 % (n=1) - Mulighed for at være en del af projekter: 50 % (n=1) - Lære at blive bedre til at håndtere projektarbejde: 50% (n=1) - Et bedre samarbejde på tværs af apotekerne, Apotekerforeningen, Pharmakon, Syddansk Universitet og Københavns Universitet: 50 % (n=1)

Tabel 1: Oversigt over svar fra ikke-medlemmer af ”Netværket for udvikling af apotekspraksis”.

Besvarelser fra medlemsapoteker (n=37)

Baggrundsinformationer (spørgsmål:1-3, 7, 10, 18, 21)

Baggrundsinformationerne dækker over spørgsmål med kategoriseret svarmuligheder, hvor det kun var muligt for respondenterne at give ét svar.

Spørgsmål	Svar
1) Hvilken stillingsbetegnelse har du?	Farmakonom: - Farmaceut: 57 % (n=21) Apoteker: 43 % (n=16)
7) Har du eller andre fra dit apotek deltaget i nogle netværksmøder?	Ja: 65 % (n=24) Nej: 32 % (n=12) Ved ikke: 3 % (1)
10) Har du tidligere været med i et eller flere projekter i netværket?	Ja: 57 % (n=21) Nej: 43 % (n=16)
18) Får du noget ud af, at høre andre apoteker dele deres erfaringer fra deres projekter?	Ja: 100 % (n=37) Nej: -
21) På en skala fra 1-10 hvor meget synes du, at dit apotek får ud af at være med i netværket? (n=35 på dette spørgsmål) Gennemsnit: 6,5	1: - 2: 3 % (n=1) 3: - 4: 9 % (n=3) 5: 26 % (n=9) 6: 17 % (n=6) 7: 11 % (n=4) 8: 17 % (n=6) 9: 8,5 % (n=3) 10: 8,5 % (n=3)

Tabel 2: Oversigt over baggrundsinformationer fra medlemmer af ”Netværket for udvikling af apotekspraksis”.

Motivation (spørgsmål 11, 12 og 14)

Spørgsmål 11 – Hvorfor har du været med i projekter? (n=21)

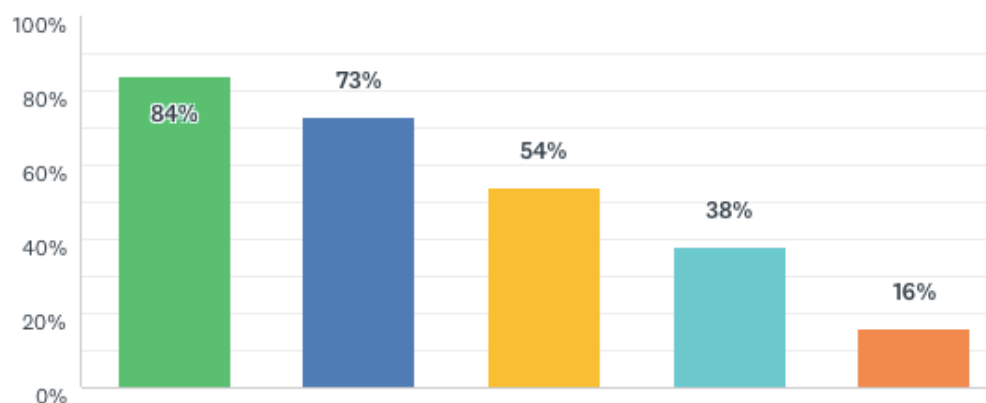
29 % (n=6) skrev at det var spændende, at være med til at generere data og ny viden. 71 % (n=15) nævnte at de har deltaget i projekter, for at bidrage til udvikling af dem selv, deres apotek og fagligheden af apotekssektoren på et fælles plan, hvor det gavner både apoteket og personalet. En skriver endvidere ”og styrker det

sammenhold, der ikke just kendetegner faget i disse år”. Andre peger på vigtigheden i at fastholde og vise farmaceuternes og farmakonomernes rolle i sundhedsvæsenet. Det bliver også nævnt af 14 % (n=3) at det var nemt at deltage og gav lidt nyt til hverdagen. Se mere i Appendix 1.

Spørgsmål 12 – Hvorfor har du ikke været med i nogle projekter? (n=15)

20 % (n=3) skrev at de først for nyligt blev tilmeldt netværket og endnu ikke havde deltaget i netværksmøder. 33 % (n=5) skrev at de mangler tid. Andre respondenter skrev at de lavede projekter andetsteds og ikke kunne spænde over mere på nuværende tidspunkt. En respondent nævnte, at man på deres apotek skiftes til at deltage i projekter og at det i øjeblikket var kollegaen der er med i et projekt.

Spørgsmål 14 – Medlemmernes rolle i forhold til konkrete projekter

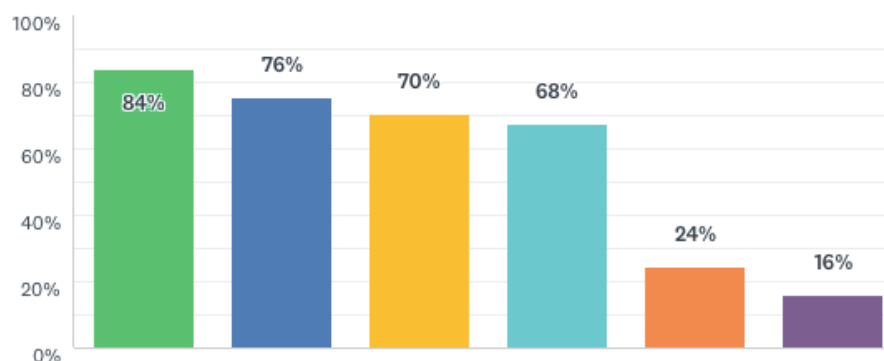
SVARVALG	BESVARELSER
▼ Udføre projekter inkl. at komme med status på projekterne	84% 31
▼ Melde ind med projektideer	73% 27
▼ Sørge for at udbrede kendskab til projekter, så andre apoteker også ønsker at være med	54% 20
▼ Evaluere projekter	38% 14
▼ Andet (angiv venligst)	Besvarelser 16% 6

Graf 1: Viser hvilke roller medlemmerne kan se deres apotek have i forhold til konkrete projekter. De havde mulighed for at angive flere svar. Deres svar er angivet i procent og mængden af respondenter. Det totale antal besvarelser n=37.

Under ”andet” (n=6) skrev respondenter at de gerne ville indsamle data til andres projekter, men ikke nødvendigvis være involveret i andet. Andre kan se sig selv have roller som at implementere forbedringer af projekterne på sektorplan.

Ønsker til netværket (spørgsmål: 8, 13)

Spørgsmål 8 – Ønsker til møderne

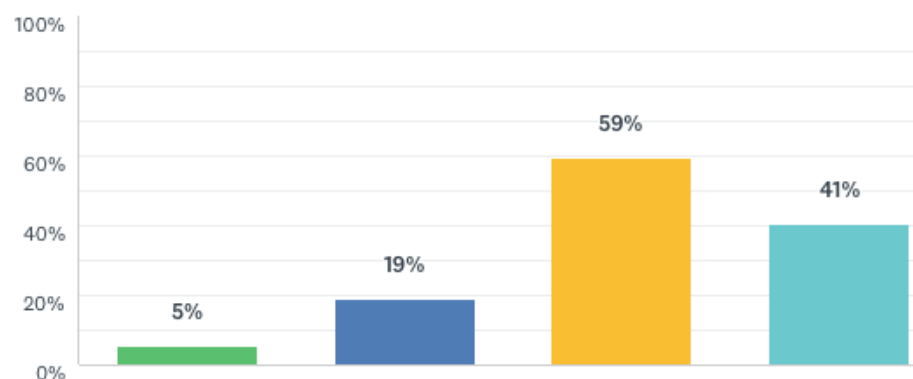

SVARVALG	BESVARELSER
▼ Udbytte af projekterne	84% 31
▼ Udfordringer ved projekterne og hvad der lykkedes ved projekterne	76% 28
▼ Hvad der udover netværket sker i relation til udvikling af apotekspraksis nationalt og internationalt.	70% 26
▼ Hvor langt de forskellige apoteker/forskningsenheder er kommet med deres projekter	68% 25
▼ Flere workshops	24% 9
▼ Andet (angiv venligst)	Besvarelser 16% 6

Graf 2: Viser hvad medlemmerne ønsker at møderne skal omhandle. De havde mulighed for at angive flere svar. Deres svar er angivet i procent og mængden af respondenter. Det totale antal besvarelser n=37.

Under ”andet” (n=6) blev nævnt temaer som; afslutning af projekt ift. hvad netværket forventer, inspiration om god forskning på apoteket både nationalt og internationalt, herunder; projekt styring/fremdrift og implementering af resultater. Andre peger på at mødernes indhold bør omhandle de ting som kræver debat/dialog f.eks. udfordringer og konstruktive løsningsforslag, så der er mulighed for at udveksle erfaringer.

Spørgsmål 13 – Lysten til idé indmeldelse i netværket

SVARVALG	BESVARELSER	
▼ At man kan melde en projektidé anonymt	5%	2
▼ Hjælp til udfyldelse af skabelonen til projektbeskrivelsen	19%	7
▼ At det er muligt at finde andre at lave projekter med på tværs af landet/regionen	59%	22
▼ Andet (angiv venligst)	Besvarelser 41%	15

Graf 3: Viser hvad der skal til for at medlemmerne ønsker at melde ideer til projekter ind i netværket. De havde mulighed for at angive flere svar. Deres svar er angivet i procent og mængden af respondenter. Det totale antal besvarelser n=37.

Under ”andet” blev nævnt en idébank så ideer kunne luftes og blive mere konkret gennem andre, uden idéindehaveren behøvede være den projektansvarlige.

8 % (n=3) skrev at tid, overskud, prioritering og økonomi er væsentlige faktorer for at melde ideer ind, samt at ikke alle projekter, skal være så omfattende/tidskrævende. En reminder i hverdagen om at medtænke ideer, da de glemmer det i en travl hverdag.

Forslag til forbedringer i netværket (spørgsmål: 16, 17, 22-25)

Spørgsmål 16 – Formidlingen af projekternes status på tværs af netværket (n=37)

32 % (n=12) skrev at man bør formidle projekternes status via deres personlige arbejdsmail f.eks. i et nyhedsbrev 1 gang om måneden, uanset om man har fundet ud af nye ting eller ej. Informationen skal afleveres direkte til de relevante og ikke aktivt findes selv. 11 % (n=4) mener at man bør lave en database i form af en hjemmeside, hvor man kan se igangværende projekter, hvor langt de er, samt den projektansvarlige evt. med et ”kort visuelt oversigtsdokument (rød, gul, grøn)”.

Henholdsvis 11 % (n=4) og 5 % (n=2) mener at man bør dele status i netværkets Facebook-gruppe og publicere i fagblade. Se mere i Appendix 1.

Spørgsmål 17 – Deling af deres projekter og status på disse (n=37)

11 % (n=4) savner bedre struktur, så man ved hvad det indebærer at indgå i et projekt og netværket. 8 % (n=3) mangler støtte (coaching) når projekter/status skal deles.

8 % (n=3) af medlemmerne skrev at deling af egne resultater, kan inspirere andre projektdeltagere til det samme. Andre mener at opdeling af projekter i sværhedsgrader, så man helt præcist ved, hvad man går ind til f.eks. 1: simpel for begynder, 2: normal formidling på siden, 3: avanceret publikation.

8 % (n=3) nævner deling i fagbladene.

5 % (n=2) nævner konkurrence hensyn og at alle måske ikke parate til at dele deres resultater, mens andre nævner *"fokus på fællesskab og udvikling – og mindre på kædeledelsens indflydelse i apotekernes økonomi"*. Se mere i Appendix 1.

Spørgsmål 22 – Udbrede viden om netværket via apotekerne (n=33)

Henholdsvis 12 % (n=4) og 9 % (n=3) nævner udbredelse af viden om netværket via apotekskredsene og synlighed på DA's hjemmeside. 36 % (n=12) skrev at artikler i fagforeningernes og DA's blade kunne bruges som en afslutning og evaluering.

9 % (n=3) nævner kæderne og kædekontorerne, da de mener at de to instanser sætter dagsordenen i sektoren lige nu.

Mere internt nævnte 18 % (n=6) at de kan dele viden om netværket via morgenmøder og personalemøder. De nævner at de skal blive bedre til at fortælle om netværket og dets muligheder i faglige fora f.eks. i farmaceuternes netværksgrupper og huske at informationen og invitationen aktivt skal deles med deres farmakonomer.

9 % (n=3) skrev at jo flere apoteker der deltager, jo mere opmærksom bliver omverdenen på netværket. Flere medlemmer nævner ideen om ambassadører i netværket, som gør farmaceuter og farmakonomer opmærksomme på netværket.

Se mere i Appendix 1.

Spørgsmål 23 – Udbrede viden om netværket via styregruppen (n=31)

19 % (n=6) af medlemmerne skrev at styregruppen bør lave et bedre samarbejde med fagforeningerne f.eks. have en fast spalte i deres blad omkring status på projekter, til reklame for netværket, eller via nyhedsbrev direkte til arbejdsmailen.

10 % (n=3) mener at styregruppen bør samarbejde med DA gennem medlemsnettet, samt være mere synlige f.eks. til kredsmøder, hvor viden om netværket og gode resultater vil kunne formidles.

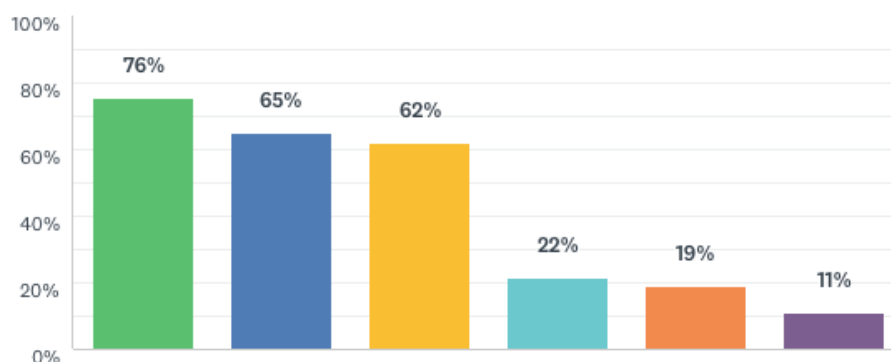
Andre mener, at man bør bruge Universiteterne og Pharmakon til udbredelse af viden om netværket til de studerende, så de allerede der lærer at kende netværket. Nogle medlemmer ønsker sig et par slides til informationsbrug på apotekerne. 10 % (n=3) af medlemmerne nævner at styregruppen gør det rigtig fint. Se mere i Appendix 1.

Spørgsmål 24 og 25 – Mangler i netværket (n=35), hvad kan forbedres (n=3)

91 % (n=32) svarede at netværket fungerer godt på nuværende måde, mens 9 % (n=3) svarede at der kunne ske forbedringer via et endnu bedre samarbejde med de faglige

organisationer, samt en praksis omkring, hvordan man skal formidle status og specielt afmelding af projekter. Se mere i Appendix 1.

Farmakonom deltagelse (spørgsmål 15)

SVARVALG	BESVARELSER
Der skal gives tydeligere udtryk for, at vi også har brug for farmakonomer i netværket	76% 28
Apotekerne skal være mere opmærksomme på at få inddraget farmakonomer i projekterne	65% 24
Netværket skal proklamere sig selv som også værende for farmakonomer og ikke kun farmaceuter/apotekere	62% 23
Andet (angiv venligst)	Besvarelser 22% 8
Farmakonomerne skal have en større indflydelse på projekterne	19% 7
Farmakonomerne skal have en større indflydelse i netværket	11% 4

Graf 4: Viser hvordan medlemmerne af apoteksnetværket mener at vi kan få flere farmakonomer med i netværket. De havde mulighed for at angive flere svar. Deres svar er angivet i procent og mængden af respondenter. Det totale antal besvarelser n=37.

Under ”andet” (n=8) skrev respondenterne at farmakonomerne gerne vil deltage i netværket, hvis de fik plads. Andre kom med forslag som at markedsføre netværket direkte til farmakonomerne f.eks. via kilder som farmakonomerne læser, og at man kunne invitere farmakonomer ind i styregruppen.

Udbytte (spørgsmål 19)

Hvad/hvordan gavner det, at apoteker deler erfaringer/status fra deres projekter(n=34)
62 % (n=21) af medlemmerne nævner at de får inspiration, input, ideer og mod til egne projekter og faglige tiltag på apoteket, ved at høre andre apoteker dele deres erfaringer fra deres projekter gennem status, især ved præsentationer og ved at lave de bedste resultater i oversigtsform.

29 % (n=10) nævner at det er spændende at høre om de problemstillinger andre apoteker har haft, samt hvad de har gjort for at takle dem, så andre ikke laver samme fejl i fremtiden.

Diskussion

Besvarelser fra ikke-medlemmer

I tabel 1 ses besvarelserne fra ikke-medlemmerne (4 respondenter). 2 kender til netværket, mens 2 ikke har hørt om det. Efter at have læst spørgsmål 5, mener de 2 som ikke før havde hørt om netværket, at det godt kunne være noget for deres apotek. De håber at netværket kan hjælpe dem med at håndtere og blive en del af projekter, give et bredere indblik i hvilke projekter forskellige apoteker er i gang med, samt give et bedre samarbejde mellem de forskellige faglige instanser.

De 2 respondenter som har hørt om netværket (i spørgsmål 4), skriver at de ikke har taget et aktivt valg endnu, om de ønsker at være med i netværket og at det skyldes manglende tid, ressourcer og personale.

Desværre var der kun 4 respondenter og det er derfor svært at drage nogle brugbare konklusioner på så lille et grundlag. Grunden til det lave antal respondenter kan skyldes, at personer der ikke er medlem af netværket, ikke vil bruge deres tid på at evaluere det, i samme grad som medlemmerne. Svarraten for farmakonomer er minimal, og skyldes muligvis at spørgeskemaet ikke har været lagt op steder hvor farmakonomerne søger deres informationer på daglig basis.

Besvarelser fra medlemsapoteker

Baggrundsinformationer

37 ud af 41 besvarelser kommer fra medlemmer af netværket, respondenterne er enten farmaceuter (n=21) eller apotekere (n=16). Ingen medlems-farmakonomer svarede på spørgeskemaet, selvom det blev lagt op i netværkets Facebook-gruppe.

24 ud af 37 respondenter har deltaget i et eller flere projekter gennem netværket og alle 100 % (n=37) svarer, at de får noget ud af at høre andre apoteker dele deres erfaringer fra deres projekter. 35 respondenter vurderer hvor meget de fik ud af netværket til gennemsnitslig at være 6,5 på en skala fra 1-10.

Eftersom alle respondenterne er positive overfor at høre om andre apotekers erfaring med deres projekter, men samtidig kun vurderer netværket til 6,5 på en samlet skala, må man kunne antage at medlemmerne har høje forventninger til potentialet af netværket, og at resultatdelingen kan blive bedre og give et større udbytte.

Under databehandlingen kom der udsagn omkring at valget af apotekskæde blandt netværkets medlemmer og ikke-medlemmer måske kan spille en rolle i apotekernes valg. Derfor kan kædevalg være interessant at undersøge i efterfølgende evalueringer.

Motivation (spørgsmål 11, 12 og 14)

71 % (n=15) nævner at de deltager i projekter for at bidrage til udviklingen af dem selv, deres apotek og generelt fagligheden af hele apotekssektoren på et fælles plan. Andre nævner at det er vigtigt at fastholde og vise farmaceuternes og farmakonomernes rolle overfor sundhedsvæsenet og at netværket egner sig godt til netop det formål. Flere kommer også ind på at det styrker det sammenhold, som ikke just kendetegner faget i disse år på grund af den hårde konkurrence, hvorfor det er rart at have et netværk der har fokus på faglighed frem for konkurrence.

Blandt medlemmer som endnu ikke har deltaget i nogle projekter siger hhv. 33 % (n=5) og 20 % (n=3) at det er på grund af manglende tid, eller at de først for nylig er blevet tilmeldt netværket og endnu ikke har deltaget i netværksmøder.

Andre medlemmer skriver at de er i gang med projekter andetsteds og derfor ikke er i stand til at kapere mere på nuværende tidspunkt. Derfor må vi antage, at medlemmerne gerne vil deltage i projekter, men at de lige skal finde sig tilrette i netværket først og være færdige med andre projekter først.

Medlemmerne kan se sig selv have roller i netværket, som omfatter at melde ideer ind og udføre projekter inklusiv at komme med status på projekterne på hhv. 73 % (n=27) og 84 % (n=31). Hvis så mange medlemmer mener at de er i stand til at udføre projekter inklusiv status, er det vigtigt at få lavet en procedure, som gør at alle eller langt de fleste medlemmer kommer i gang og i mål med projekterne, samt få lavet vidensdeling, som kan gavne mange apoteker frem for det enkelte. En løsning på det kunne være en kampagne eller en invitation til apoteker om at være med i et projekt, frem for at give valget. Alternativt kunne man lave en guideline med, hvor mange projekter et apotek skal deltage i, inden for en given periode. Så det ikke altid er de samme apoteker der giver viden og andre som kun tager i mod.

Ønsker til netværket (spørgsmål: 8, 13)

Hele 84 % (n=31) ønsker at møderne omhandler udbytte af projekterne, mens 76 % (n=28) ønsker at se hvilke udfordringer og hvad der lykkes i projekterne. Herunder skriver et medlem at møderne bør omhandle de ting som kræver debat/dialog f.eks. udfordringer og konstruktive løsningsforslag, så det er muligt at udveksle erfaringer. 68 % (n=25) ønsker at se hvor langt de forskellige apoteker/forskningsenheder er kommet med deres projekter. Rigtig mange medlemmer synes altså det er vigtigt at få evalueret projekterne undervejs og ved afslutning. Et medlem skriver at en workshop om *"hvordan afslutter man et projekt i forhold til hvad netværket forventer"* kan være ideelt. Der er altså uklarheder omkring, hvordan man bør afslutte et projekt, måske fordi der er så frie muligheder til at få projekterne evalueret. Nogle retningslinjer for måder hvorpå man kan evaluere projekterne, vil måske kunne gavne medlemmerne, så de har noget konkret at forholde sig til.

7 ud af 10 medlemmer synes at det kan være spændende at høre mere om udvikling af apotekspraksis nationalt og internationalt (70 % (n=26)). Herunder inspiration om god forskning på apoteket (projekt styring/fremdrift) og implementering af resultater, samt inspiration fra andre lande.

59 % (n=22) af medlemmerne vil gerne melde ideer ind til projekter, men det kræver at det er muligt at finde andre at lave projekter med, på tværs af landet/regionen. Dette kan man gøre ved at lave en idébank med mulighed for at lufte ideer, som gennem andre kan blive mere konkrete, så idéindehaveren ikke behøver være frontpersonen for projektet. Idébanken vil være en god løsning, så man får en reminder i hverdagen om at medtænke ideer, da man kan glemme ideerne i en travl hverdag og ikke får dem skrevet ned.

19 % (n=7) af respondenterne vil gerne have hjælp til udfyldelse af skabelonen til projektbeskrivelsen, igen er der en antydning af at medlemmerne gerne vil være en del af projekter, men har brug for hjælp til at få dem sat i gang.

8 % (n=3) af medlemmerne skriver at tid, overskud, prioritering og økonomi er væsentlige faktorer for at melde ideer ind, hvilket måske også kunne løses af en idébank man kan tilgå fra apoteket af.

Forslag til forbedringer i netværket (spørgsmål: 16, 17, 22-25)

Status på tværs af netværket

32 % (n=12) nævner at formidling af projekternes status på tværs af netværket kan blive bedre. F.eks. ved at udsende et nyhedsbrev direkte til deres personlige arbejdsmail, uanset om man har fundet ud af nye ting eller ej, så medlemmerne ikke selv skal ind og lede. 11 % (n=4) mener at man bør lave en database f.eks. i form af en hjemmeside, hvor det er muligt at se hvilke projekter der er i gang, hvor langt projekterne er, samt hvem der er projektansvarlig evt. med et *"kort visuelt oversigtsdokument (rød, gul, grøn)"*. Henholdsvis 11 % (n=4) og 5 % (n=2) mener at man bør dele status i netværkets Facebook-gruppe og publicere i fagblade, hvor alle kan læse med.

Deling af status og evaluering af projekter

11 % (n=4) af medlemmerne mener at bedre struktur, så man ved hvad det indebærer at indgå i et projekt og netværk er vigtigt, mens 8 % (n=3) skriver at mere støtte i form af coaching, når deres projekter og status skal deles vil hjælpe dem. F.eks. kan man opdele projekterne i niveauer, så man præcist ved hvad man går ind til.

Et eksempel herpå kan være; niveau 1: simpel for begynder, niveau 2: normal formidling på siden, niveau 3: avanceret publikation.

8 % (n=3) mener at de ved at dele deres egne resultater, kan få andre projektdeltagere inspireret til at gøre det samme, 5 % (n=2) nævner i flæng at alle måske ikke er parate til at dele på grund af konkurrencehensyn. Ved at indgå i et tværfagligt netværk på tværs af landet, bør man kunne se ud over konkurrencehensyn, der skal være fokus på fællesskab og udvikling. Netværket er til for at lave vidensdeling og udvikle apotekerne i samlet flok. Derfor bør man overveje om man kan lave en form for sikkerhed, så alle medlemsapoteker bidrager til denne udvikling. Så det ikke altid er de samme apoteker som giver viden.

Viden om netværket via apotekerne og styregruppen

36 % (n=12) af medlemmerne nævner at apotekerne kan lave artikler i fagforeningernes og DA's blade, mens hhv. 12 % (n=4) og 9 % (n=3) skriver at man bør udbrede viden om netværket via apotekskredsene og synlighed, på DA's

hjemmeside via et direkte link. 9 % (n=3) nævner ligeledes kæderne og kædekontorerne, da de mener at de to instanser sætter dagsordenen i sektoren lige nu.

Mere internt mener medlemmerne at de kan proklamere netværket via morgenmøder, personalemøder og netværksgrupper, for på den måde også at få informeret og aktivt inviteret deres farmakonomer.

Flere nævner ideen om ambassadører i netværket, som gør farmaceuter og farmakonomer opmærksomme på, at de kan deltage i projekter eller komme med ideer til projekter. Man kunne f.eks. have et vis antal ambassadører i hver region.

Medlemmerne mener at styregruppen kan udbrede viden om netværket ved at lave et bedre samarbejde med fagforeningerne (19 % (n=6)) f.eks. ved at have en fast spalte i deres blade omkring status på projekter, til reklame for netværket, eller via nyhedsbrev direkte til arbejdsmailen. Et samarbejde med DA gennem medlemsnettet, samt mere synlighed til kredsmøder, hvor der kan deles viden om netværket, bliver også nævnt som mulige metoder.

Andre peger på, at man bør bruge Universiteterne og Pharmakon til udbredelse af viden om netværket, så hele den kommende generation af farmakonomer og farmaceuter, allerede kender til netværket når de er udlært, og derved ikke først skal introduceres til det når de er færdige.

Tilfredshed og forbedringer

91 % (n=32) af medlemmerne synes at netværket fungerer godt på den måde det bliver gjort på nu, mens 9 % (n=3) skriver at der er plads til forbedringer i form af bedre samarbejde med de faglige organisationer, samt en praksis omkring, hvordan man skal formidle status og specielt afmelding af projekter. Dette underbygger endnu engang medlemmernes ønske om vejledning til at formidle status og evaluering af projekter, hvilket giver god mening da de befinder sig i en apotekssektor fuld af kvalitetskontrol i form af skemaer.

Farmakonom deltagelse (spørgsmål 15)

76 % (n=28) af medlemmer svarede, at det er vigtigt at netværket klart og tydeligt viser farmakonomerne at vi har brug for dem i netværket, 65 % (n=24) tillagde endvidere at det er de enkelte apoteker som bærer ansvaret for at få inddraget deres farmakonomer i netværket. Et medlem skrev *"Jeg tror i det hele taget at de rigtig gerne vil, men at de skal "have lov" og have tilbuddet"*. Det er derfor vigtigt, at netværket bliver proklameret som også værende for farmakonomer og ikke kun farmaceuter og apotekere, så de ved at de er velkomne i netværket. Medlemmerne mener at det skal gøres direkte til farmakonomerne via kilder som de læser og at man kan invitere farmakonomer ind i styregruppen, så alle faggrupper er repræsenteret.

Udbytte (spørgsmål 19)

50 % (n=17) af medlemmerne får inspiration og mod på at lave egne projekter, ved at høre de andre apoteker dele deres erfaringer fra projekterne gennem status. Derfor er det rigtig vigtigt, at der bliver lavet en fast procedure/skabelon for, hvordan vi kan få alle igangværende og fremtidige projekter, til at bakke op omkring det at lave status og evalueringer af deres projekter. Dette gælder alle projekter, store som små, og lige meget om projektet har været fuld af udfordringer eller er gået lige som man ønskede. Et medlem skriver *"Det er jo god viden og information der kommer ud af projekterne, som vi kan plukke af til apotekets dagligdag"*.

29 % (n=10) af medlemmerne lægger især vægt på, at det er spændende at høre om de problemstillinger andre apoteker har haft og hvordan de har taklet dem, så andre apoteker kan undgå samme fejl i fremtiden. Så vi på den måde kan optimere vores apotekssektor, så vi sammen står stærkere.

Konklusion

Medlemmerne er generelt tilfredse med den måde netværket fungerer på nu, men der er plads til forbedringer i form af bedre samarbejde med de faglige organisationer, samt praksis omkring hvordan man skal formidle status og evaluering af projekter.

Medlemmerne er med i projekter for at bidrage til ny udvikling, genere data og styrke sammenholdet i sektoren. Medlemmer som ikke har været med i projekter skriver at

det skyldes manglende tid, at de ikke har deltaget i nogle netværksmøder endnu og at de er i gang med projekter andre steder, som skal være færdige først.

Medlemmerne vil rigtig gerne melde ideer ind, udføre projekter, samt give status og evaluere projekterne, dog har de brug for en slags retningslinje, så de ved hvad der forventes af dem.

Medlemmerne ønsker at møderne omhandler udbytte, udfordringer og hvad der lykkes i projekterne, så man kan få en dialog i gang. Herudover ønsker de flere workshops og informationer/inspiration fra apotekssektoren både nationalt og internationalt. Medlemmerne nævner at de ved at høre andre fortælle om deres erfaringer gennem status/evaluering får inspiration og mod til at lave egne projekter. Desuden vil medlemmerne gerne have oprettet en idébank, hvor de kan luften deres ideer i dagligdagen, da de ellers godt kan gå tabt i en travl hverdag. De ønsker desuden også en bedre deling af projekternes status via et nyhedsbrev direkte til deres arbejdsmail, samt en mulighed for at se alle projekter samlet et sted f.eks. i form af en hjemmeside/database.

Udbredelse af viden om netværket mener medlemmerne kan ske gennem artikler i DA og fagforeningernes blade. Internt mener de at de skal blive bedre til at proklamere netværket via morgenmøder, personalemøder og deres netværksgrupper. Medlemmerne mener at ambassadører for netværket vil kunne hjælpe på udbredelsen. De mener også at netværket klart og tydeligt skal vise farmakonomerne at vi har brug for dem. Medlemmerne mener at det er de enkelte apotekers ansvar at få proklameret netværket som også værende for farmakonomer.

Styregruppen kan synliggøre netværket ved bedre samarbejde med fagforeningerne og via kredsmøderne. Desuden bør styregruppen bruge Pharmakon og Universiteterne til udbredelsen af viden om netværket, så den kommende generation af farmakonomer og farmaceuter allerede kender til netværket inden de er færdiguddannet.

Reference/Litteraturliste

- (1) https://epaper.dk/farmakonomforeningen/farmakonomen/2017_09/ d. 10/12-18

- (2) <https://www.pharmakon.dk/apotek-primaer-sundhedssektor/apoteksnetvaerk/>
d. 10/12-18

- (3)
<https://www.apotekerforeningen.dk/farmaci/~media/Apotekerforeningen/fagbladetfarmaci/2016/03/artikler/Netvaerk%20skal%20forvandle%20ideer%20til%20resultater%20Farmaci%202016%20nr%2003.ashx> d. 10/12-18

- (4) <https://laegemiddelstyrelsen.dk/da/apoteker/apoteker/> d. 10/12-18

Bilag 1

Spørgsmål 1

Hvilken stillingsbetegnelse har du?

- Farmakonom
- Farmaceut
- Apoteker
- Andet: angiv venligst

Spørgsmål 2

Er dit apotek med i ”Netværk for udvikling af apotekspraksis”?

- Ja (svares ja – bliver de sendt videre til spørgsmål 7)
- Nej (svares nej – bliver de sendt videre til spørgsmål 3)
- Ved ikke (svares nej – bliver de sendt videre til spørgsmål 3)

Spørgsmål 3

Kender du netværket?

- Ja (svares ja – bliver de sendt videre til spørgsmål 4)
- Nej (svares nej – bliver de sendt videre til spørgsmål 5)

Spørgsmål 4

Hvad ligger til grund for jeres valg om ikke at deltage i netværket?(vælg gerne flere svar)

- Manglende tid
- Manglende ressourcer/personale
- Vi er allerede medlem af noget tilsvarende
- Vi er ikke interesserede i at deltage i projekter
- Vi har ikke taget et aktivt valg endnu om vi ønsker at være med i netværket
- Vi har manglende kendskab til netværket
- Andet(angiv venligst)

Lige meget svaret vil spørgeskemaet herefter afsluttes.

Spørgsmål 5

Hvis du ikke kender netværket, så kommer der her en lille beskrivelse af hvad gruppen blandt andet kan bruges til:

Netværket er for alle apoteker som har interesse i at deltage i og bidrage til forsknings- og udviklingsprojekter. I øjeblikket tæller netværket 92 ud af landets 237 apoteker. Når apoteket er tilmeldt netværket, vil både farmakonomer og farmaceuter have adgang til netværksgruppen på tværs af apotekerne.

Formålet med netværket er at styrke forskningen inden for apotekspraksis i Danmark, ved at danne et forum, hvor det er muligt for apoteker, forskere og faglige organisationer at mødes på tværs og dele deres viden. I netværket skal det f.eks. være muligt at udvikle apotekspraksisprojekter mellem apotekspersonale og forskere, efterlyse projektsamarbejdspartnere, blive klædt bedre på til projektarbejde og skabe og formidle resultater, som synliggøre apotekernes værdi over for borger og samfund.

Du kan læse mere om netværket her:

<https://www.pharmakon.dk/apotek-primær-sundhedssektor/apoteksnetværk/>

På baggrund af ovenstående information kunne netværket så være noget for jeres apotek?

- Ja (svares ja – bliver de sendt videre til spørgsmål 6)
- Nej (svares nej – bliver de sendt videre til spørgsmål 4)

Spørgsmål 6

Hvad håber du på at få ud af netværksgruppen? (vælg gerne flere svar)

- Et bedre samarbejde på tværs af apotekerne, Apotekerforeningen, Pharmakon, Syddansk Universitet og Københavns Universitet
- Et bredere indblik i, hvilke projekter de forskellige apoteker er i gang med
- Mulighed for at være en del af projekter
- Lære at blive bedre til at håndtere projektarbejde
- Andet(angiv venligst)

Lige meget svaret vil spørgeskemaet herefter afsluttes.

Spørgsmål 7

Har du eller andre fra dit apotek deltaget i nogle netværksmøder?

- Ja
- Nej
- Ved ikke

Alle svarmuligheder vil lede videre til spørgsmål 8.

Spørgsmål 8

Hvad ønsker du, at møderne omhandler?(vælg gerne flere svar)

- Hvor langt de forskellige apoteker/forskningsenheder er kommet med deres projekter
- Udfordringer ved projekterne og hvad der lykkedes ved projekterne
- Udbytte af projekterne
- Hvad der udover netværket sker i relation til udvikling af apotekspraksis nationalt og internationalt.
- Flere workshops
- Andet(angiv venligst)

Alle svarmuligheder vil sende dem videre til spørgsmål 10, på nær ”flere workshops” som vil sende dem videre til spørgsmål 9, hvis de udelukkende svarer ”flere workshops”.

Spørgsmål 9

Hvad skal de flere workshops omhandle?

(Kommentarfelt)

Spørgsmål 10

Har du været med i et eller flere projekter i netværket?

- Ja(svares ja – bliver de sendt videre til spørgsmål 11)
- Nej(svares nej – bliver de sendt videre til spørgsmål 12)

Spørgsmål 11

Hvorfor har du været med i projekter?

(har du ikke været med til nogle projekter, så spring spørgsmålet over)

(Kommentarfelt)

Spørgsmål 12

Hvorfor har du ikke været med i nogle projekter? (har du været med i nogle projekter, så spring spørgsmålet over)

(Kommentarfelt)

Spørgsmål 13

Hvad skal der til for at du har lyst til at melde ideer til projekter ind i netværket?(vælg gerne flere svar)

- At man kan melde en projektidé anonymt
- Hjælp til udfyldelse af skabelonen til projektbeskrivelsen
- At det er muligt at finde andre at lave projekter med på tværs af landet/regionen
- Andet(angiv venligst)

Spørgsmål 14

Hvilke roller kan du se jeres apotek have i forhold til konkrete projekter? (vælg gerne flere svar)

- Melde ind med projektideer
- Udføre projekter inkl. at komme med status på projekterne
- Evaluere projekter
- Sørge for at udbrede kendskab til projekter, så andre apoteker også ønsker at være med
- Andet(angiv venligst)

Spørgsmål 15

Hvordan får vi flere farmakonomer til at ville være en del af dette netværk? (vælg gerne flere svar)

- Apotekerne skal være mere opmærksomme på at få inddraget farmakonomer i projekterne
- Farmakonomerne skal have en større indflydelse på projekterne
- Farmakonomerne skal have en større indflydelse i netværket
- Netværket skal proklamere sig selv som også værende for farmakonomer og ikke kun farmaceuter/apotekere
- Der skal gives tydeligere udtryk for, at vi også har brug for farmakonomer i netværket
- Andet(angiv venligst)

Spørgsmål 16

Hvordan kan formidlingen af projekternes status blive bedre på tværs af netværket? (kommentarboks)

Spørgsmål 17

Hvordan får man flere til at have lyst til at dele deres projekter og status på disse?

(kommentarboks)

Spørgsmål 18

Får du noget ud af, at høre andre apoteker dele deres erfaringer fra deres projekter?

- Ja (svares ja – bliver de sendt videre til spørgsmål 19)
- Nej (svares nej – bliver de sendt videre til spørgsmål 20)

Spørgsmål 19

Hvad og hvordan får du noget ud af, at apoteker deler erfaringer fra deres projekter gennem status, på projekterne? (besvares kun hvis du svarede ja til det forrige spørgsmål "Får du noget ud af at se, hvad andre apoteker deler af erfaringer fra deres projekter gennem status, på projekter?")

(kommentarboks)

Spørgsmål 20

Hvorfor får du ikke noget ud af andre apotekers delinger og erfaringer? (besvares kun hvis du svarede nej til det forrige spørgsmål "Får du noget ud af at se, hvad andre apoteker deler af erfaringer fra deres projekter gennem status, på projekter?")

(kommentarboks)

Spørgsmål 21

På en skala fra 1-10 hvor meget synes du, at dit apotek får ud af at være med i netværket?

1 = Ingenting

5 = Middel

10 = Så meget som du føler er muligt

Spørgsmål 22

Har du nogle ideer til hvordan apotekerne kan udbrede viden om netværket?

(kommentarboks)

Spørgsmål 23

Har du nogle ideer til hvordan styregruppen kan udbrede viden om netværket?

(kommentarboks)

Spørgsmål 24

Er der noget, som netværket mangler eller kunne gøres på en bedre måde?

- Ja (svares ja – bliver de sendt videre til spørgsmål 25)
- Nej, jeg synes det fungerer godt, på den måde det bliver gjort på nu. (svares nej – bliver spørgeskemaet afsluttet)

Spørgsmål 25

Hvad kan forbedres i netværket?

(kommentarboks)

Appendix 1

Oversigt over enkeltstående kommentarer til spørgsmålene i spørgeskemaet.

Spørgsmål 11 – Hvorfor har du været med i projekter? (n=21)

Det giver gode arbejdspladser og fordi vi er med til at ændre apotekssektoren, til det vi mener er fremtiden.

Det var nemt at deltage.

Spørgsmål 16

Hvordan kan formidlingen af projekternes status blive bedre på tværs af netværket?

Formidling via; Dansk Apotekerforening (DA), Pharmakon, små film, print-selv folder med resultater man kunne dele ud til personalet, midtvejsmøde og road-show til de forskellige regionale apotekskredse i Pharmadanmark(aftenmøde).

Godt med konkret vejledning til hvordan projekter i netværket skal afmeldes.

Spørgsmål 17

Hvordan får man flere til at have lyst til at dele deres projekter og status på disse?

Netværket bør fortælle hvor vigtigt det er at formidle resultaterne.

Det kræver også at vi andre giver konstruktive tilbagemeldinger.

Hvis man kan se at projekterne gavner andre steder, så er man måske mere villig til at dele sine egne projekter.

Spørgsmål 22 – Har du nogle ideer til hvordan apotekerne kan udbrede viden om netværket? (n=33)

Et medlem skriver herunder at det kunne være sjovt at lave en kampagne via apotekerforeningen.

Udbrede viden om netværket via; deres personlige netværk, nyhedsbreve, intranettet, medlemsnettet og ved at referere resultater til lægemøder.

Spørgsmål 23 – Har du nogle ideer til hvordan styregruppen kan udbrede viden om netværket? (n=31)

Et andet forslag går på, at udbrede viden om netværket ved hjælp af artikler i tidsskrifter.

Spørgsmål 25 – Hvad kan forbedres i netværket?

Gruppearbejde kan være en svær størrelse, fordi nogle råber højere end andre og alle derfor ikke bliver hørt.